

ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

PROBLEMS AND GUIDELINES FOR THE EDUCATIONAL MANAGEMENT OF EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT
CENTERS IN THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN NONG BUA LUM PHU PROVINCE

นิจรา สารีอาจ* และ ผศ.ดร.ชัชณพงษ์ ศรีจันทร์

Nijara Sare-ard* and Asst.Prof.Dr.Chissanapong Sonchan

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย 42000

Program in Educational Administration, Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus,
Loei 42000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: nitchara.05.2525@gmail.com

รับบทความ 19 มกราคม 2561 แก้ไขบทความ 29 เมษายน 2561 ตอรับบทความ 28 พฤษภาคม 2561 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู 2) เปรียบเทียบปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด 3) เพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1,052 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษากาชนหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 280 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA) โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และหากพบการแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 5) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภูตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัดโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และหน่วยงานต้นสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการกำหนดนโยบาย แผนและงบประมาณประจำปี จัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง มีการนิเทศ กำกับติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ 2) ด้านบุคลากร ควรจัดหาบุคลากรทางการศึกษาให้มีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก มีคุณสมบัติและความเหมาะสมตรงตามตำแหน่งหน้าที่ 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรจัดทำแผนพัฒนา ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและเพียงพอ 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้มากขึ้น เช่นการจัดทำแผน การทำวิจัย การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ การสอนแบบโครงการและควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาประเมินการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตรงตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุก

ภาคส่วน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายหรือคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาปฐมวัย, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the problems on the early childhood educational management of the child development centers under local administrative organizations in Nong Bua Lum Phu province, 2) to compare the problems on the early childhood educational management of the child development centers under local administrative organizations in Nong Bua Lum Phu province, classified by the respondents' opinions, and 3) to offer the guidelines for early childhood educational management of the child development centers under local administrative organizations in Nong Bua Lum Phu Province. The population of the research was a total of 1,052 personnel in charge of child development centers under local administrative organizations in Nong Bua Lum Phu province, and the samples of the research were 280 respondents: chiefs, / acting chiefs, caregivers and assistant caregivers, selected by Krejcie and Morgan's sampling method. The instrument of the research used for data collection was the rating scale questionnaire with the entire validity of 0.981. The statistics used to analyze the data were comprised of frequency, percentage, mean, standard deviation, the t-test for independent samples, and the one-way analysis of variance (ANOVA) by using F-test. In case paired differences were found, the Scheffé's method was utilized. The data received from the interview were analyzed by the content analysis.

The research findings were as follows:

1. The problems on the early childhood educational management of the child development centers under local administrative organizations in Nong Bua Lum Phu province were found to be overall at a moderate level. Considered in the descending order, the problems were comprised of 1) the management of the early childhood development center, 2) the personnel, 3) the academic and curriculum activities, 4) the promotion of early childhood development networks, 5) the building, environment and safety, and 6) participation and support from all sectors, respectively.

2. The comparison of the problems on the early childhood educational management of the child development centers under local administrative organizations in Nong Bua Lum Phu province, classified by the respondents' educational levels, positions, working experiences, and school types, was found not to be overall different. Considered in each aspect, the comparison of those problems, classified by the respondents' positions, working experiences and the school types, was found to be different at a statistically significant level of .05.

3. The guidelines for the early childhood educational management of child development centers under local administrative organizations in Nong Bua Lum Phu province, were found to be summarized as follows: 1) In terms of the management of the early childhood development center, annual policies, plans and budgets should be imposed; the qualified personnel should be provided; and the personnel's performance should be supervised and monitored systematically. 2) In terms of the personnel, educational personnel, qualified and appropriate for their positions and responsibilities, should be sufficiently provided to meet with the amount of children. 3) In terms of the building, environment and safety, development and maintenance plans should be provided with the purpose of safety and sufficiency. 4) In terms of the academic and curriculum activities, the personnel should be promoted to have knowledge on the curriculum and learning management processes such as lesson planning, research conduct, innovation recreation, and project-based instruction. In addition, the related agencies should be

invited to evaluate the standard of educational management in accordance with the country's basic education core curriculum. 5) In terms of participation and support from all sectors, the center committee, community leaders, communities, students' guardians and students should be participated into the center's activities, and the network of early childhood development center committee should be established for successive participation into the center's activities. 6) In terms of the promotion of early childhood development networks, early child development centers should be encouraged to gather as a network at the sub-district, district or provincial level, and the child development centers should be promoted to perform qualitative and standard operations.

Keywords: Early Childhood Educational Management, Child Development Center, Local Administrative Organization

บทนำ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและทางการศึกษาที่จะต้องเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2554 – 2559 จึงได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการส่งสมทบทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย พัฒนงเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม และจริยธรรม โดยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพศูนย์เด็กเล็กทั้งในชุมชน สถานประกอบการ และ หน่วยงานภาครัฐให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับภูมิสังคม โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพของผู้ดูแลเด็ก และการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างคนสามวัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 77-78)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐ ในหมวดที่ 5 มาตรา 54 ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ในวรรคสอง รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ในวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนในการจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย ในวรรคสี่ การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในวรรคห้า ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน และในวรรคหก ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริหารทรัพยากรฯ เข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560, หน้า 14) และในหมวดที่ 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 250 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560, หน้า 74) โดยสอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 9 การจัดระบบ

โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ โดยในวรรคสอง มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 4) อีกทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) บัญญัติให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตน พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 67 (5) ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546, 2546) โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อมความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี จะเป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาได้เต็มที่ หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาในช่วงนี้ อาจจะมีผลให้การพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งจะกระทบต่อการเจริญเติบโตในอนาคต (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 1) เด็กที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและมีพัฒนาการทุกด้านที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เด็กในวัยแรกเริ่มของชีวิต หรือที่เรียกว่า “เด็กปฐมวัย” จัดว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เป็นวัยแห่งการพัฒนา ทั้งนี้เพราะการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสติปัญญาจะสามารถเจริญและหล่อหลอมได้ดีในช่วงวัยนี้ พัฒนาการใด ๆ ที่เกิดขึ้นในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาการในช่วงอื่น ๆ ของชีวิตเป็นอย่างมากเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจสร้างสรรค์ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจสร้างสรรค์และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า ก)

สถานการณ์ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในด้านมาตรฐานการศึกษาจากการศึกษาข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบข้อเท็จจริงจากการประเมินสถานการณ์และทดสอบพัฒนาการอย่างคัดกรองในเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มพัฒนาการล่าช้าในด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจสังคมสติปัญญาและจริยธรรมซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสรุปประเด็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียนได้แก่เด็กไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพเด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีสาเหตุมาจากความไม่พร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างทั่วถึงขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลการพัฒนาเด็กปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการพ่อแม่ผู้ปกครองและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กตามวัยที่ถูกต้องเหมาะสมและเด็กบางส่วนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันทำให้ขาดโอกาสในการรับบริการการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลายประการอาทิ ด้านบุคลากรด้านงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านกระบวนการบริหารจัดการซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งล้วนมีความแตกต่างกันจึงส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 3)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภูมีปัญหาไม่น้อยเพียงใด และนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้บริหารได้นำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาปฐมวัยและนำเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานของตนเองต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด

3. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย, 2553, หน้า 4) ตามแผนภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1,052 คน ประกอบด้วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 280 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970, pp. 607-610)

3. กลุ่มเป้าหมาย สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเลือกเฉพาะผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) จำนวน

8 คน ประกอบด้วยบุคคล 8 กลุ่มดังนี้ 1) ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ผู้อำนวยการ/หัวหน้ากองการศึกษา 4) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) ครูผู้ดูแลเด็ก 6) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 7) ผู้ทรงคุณวุฒิ 8) ผู้แทนผู้ปกครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .985

2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุม 6 ด้านคือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเช่นเดียวกันในแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

1.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

1.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

1.3 ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และบางส่วนให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้อำนวยความสะดวกในการจัดส่งคืน

1.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5 นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติตามจุดประสงค์ของการวิจัย

2. เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

2. ติดต่อประสานงานกลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดหมาย วัน เวลาและสถานที่การสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์โดยยึดหลักการสัมภาษณ์ที่ดี

4. เมื่อสัมภาษณ์ครบและครอบคลุมทุกประเด็น ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ทุกชุดขณะสัมภาษณ์ระหว่างสัมภาษณ์

5. ปิดการสัมภาษณ์ด้วยการกล่าวที่แสดงว่าข้อมูลที่ได้รับมีคุณค่าต่อการวิจัยครั้งนี้

6. นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ นำมาจัดเรียงลำดับแบบสอบถามและลงรหัส แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) รายข้อ รายด้านและโดยรวมแล้วนำมาแปรผลตามเกณฑ์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple comparison) ด้วยวิธีของ Scheffé

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เป็นครูผู้ดูแลเด็ก มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 5-10 ปี และส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล

2. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากที่สุดไปหาน้อยสุด ดังนี้ (1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (5) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย (6) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า (1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผู้บริหารมีนโยบายแผนและจัดงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ รองลงมาคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและรายข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระเบียบหรือข้อบังคับในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) ด้านบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์ ครูและผู้ดูแลเด็กได้มีการอบรมเพื่อพัฒนาให้ความรู้ทักษะการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและสุขภาพร่างกายแข็งแรง และรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านมีความรู้ความสามารถและมีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัย (3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับหลักสูตรและท้องถิ่น รองลงมาคือผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้ดูแลเด็กและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ (4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานระหว่างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับจังหวัด รองลงมาคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์ ครูและผู้ดูแลเด็ก มีความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับจังหวัดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์ ครูและผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับตำบล (5) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการถือคประตุนในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคารสำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิด มีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวหรือประกอบอาหารมีประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้ รองลงมาคืออ่างล้างหน้าเพียงพอต่อเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก และ (6) การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชน เช่น ด้านอาคารสถานที่

ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือชุมชน และผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า (1) ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (2) ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน (3) ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 1 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน และ (4) ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 1 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาเฉพาะประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้ (1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศึกษา พบว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง และศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ประสบความสำเร็จด้านการจัด ควรส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการ ศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย (2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างห้องเรียนและห้องกิจกรรมให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น จัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอหลากหลายได้มาตรฐานและปลอดภัยให้กับเด็ก และควรมีเกณฑ์ การจัดการ สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจนและเป็นต้นแบบ (3) ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ควรจัดบริการให้ความรู้ ความเข้าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องจิตวิทยาเด็กปฐมวัยและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กทุกคนในสภาวะต่าง ๆ กันอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง และควรจัดให้มีวิธีการประเมินผลการพัฒนาการเด็กปฐมวัยและคู่มือในการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่าย ที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้ (4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ควรส่งเสริม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้นเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นชุมชนกำลังที่ช่วยดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ (5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่าควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายหรือคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และ (6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน. ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการศึกษา ดูงาน และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการชมรมที่เป็นทีมงานที่พร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 5) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัย 6) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารขาดการกำหนดนโยบายแผนและ

จัดตั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพเท่าที่ควร ครูและผู้ดูแลเด็กขาดการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาให้ความรู้ทักษะการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องและขาดการจัดทำแผนประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและท้องถิ่น ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้ดูแลเด็ก ขาดการประสานงานระหว่างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีศรี (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี ธาดา (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กมีความเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนี สารบรรณ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการปฏิบัติงานการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษารัตน์ สาบา (2557, หน้า 134) ผลการศึกษาระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล จังหวัดยะลา ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ภาพรวมมีสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และด้านคุณภาพเด็ก มีสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ซึ่งด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทิชา ใต้อุดม (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีด้านที่มีปัญหาสูงสุด 3 ด้านได้แก่ด้านบุคลากร รองลงมาคือด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เมื่อพิจารณาปัญหาและแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ร่วมกับโรงเรียนทำให้การบริหารจัดการดำเนินงานงบประมาณล่าช้า ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2554) ที่ให้สถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกหน่วยงาน ทุกสังกัด ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน สร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโตและมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเหมาะสมกับวัย เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพต่อไป โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีศรี (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร งานวิจัยของ อุษารัตน์ สาบา (2557, หน้า 134) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการศึกษาระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล จังหวัดยะลา งานวิจัยของ ฉันทิชา ใต้อุดม (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก และงานวิจัยของ กิตติศัพท์ ใจทน (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง และศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับทุนการศึกษาปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกคน ควรส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.2 ด้านบุคลากร โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบจัดหาหรือจัดจ้างบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่บริหารจัดการงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้านและด้านธุรการ โดยปฏิบัติตามมาตรฐาน

การดำเนินงานเพื่อให้ศูนย์ฯ มีระบบได้มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด (2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีศรี (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร งานวิจัยของ สุนัน ชันทะสิทธิ์ (2552, หน้า 79) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย งานวิจัยของ รัชณี ธาดา (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี และงานวิจัยของ กิตติศัพท์ ไจทน (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงราย

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความเข้าใจและมีความตระหนักในความสำคัญของการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยและการพัฒนาเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ เข้ามากำกับ ดูแลและควบคุมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำ มีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและสุขภาพร่างกายแข็งแรง ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบรรจุลงในแผนพัฒนาของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล จัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมตามวัย และมีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก

1.3 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานได้คำนึงถึง/เอาใจใส่ จัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมเป็นไปตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้กำหนดให้ส่วนงานที่จัดการศึกษาดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสิณี สารบรรณ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี งานวิจัยของ ธันยธิดา ใต้อุดม (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก และงานวิจัยของ สุดารัตน์ อึ้งสกุล (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ กำหนดที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และปลอดภัยกับเด็กเล็ก มีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้นนับจากพื้นดิน มีมาตรการป้องกันอัคคีภัย อุบัติภัยต่าง ๆ อย่างรัดกุม ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีแสงสว่างอย่างเพียงพอและมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอกับจำนวนเด็ก มีจำนวนห้องส้วมเพียงพอกับจำนวนเด็ก สะอาด และถูกสุขลักษณะ จัดที่แบริ่งพื้นสำหรับเด็กให้มีจำนวนเพียงพอและไม่ลื่น พื้นในห้องส้วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กควรมีพื้นที่เหมาะสมกับตัวเด็กและพื้นไม่ลื่น จัดให้มีอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็กอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก จัดให้มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดพื้นที่เล่นกลางแจ้ง ที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก และมีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและเพียงพอกับจำนวนเด็ก

1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดเล็ก ทำให้มีบุคลากรในการปฏิบัติงานและงบประมาณมีจำกัด จึงเป็นสาเหตุทำให้การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี ธาดา (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี และงานวิจัยของ กิตติศัพท์ ไจทน (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงราย

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ควรส่งเสริม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้นเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นชุมชนกำลังที่จะช่วยดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพและจัดให้มีวิธีการประเมินผลการพัฒนาการเด็กปฐมวัยและคู่มือในการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่าย ที่พ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้และบริการด้านการศึกษาในระดับปฐมวัยในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการ

ประชุมชี้แจงให้ประชาชน ชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ โดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนในด้านงบประมาณและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสิณี สารบรรณ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองเด็กเล็ก จัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายหรือคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจัดให้มีการติดตามและประเมินพัฒนาการเด็กจากภาคส่วนต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ให้โอกาสผู้ปกครองและชุมชนในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อระดมทรัพยากรในชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัดประชุมทางวิชาการและปฏิบัติการร่วมกันในระดับตำบล อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในระดับตำบล และอำเภออย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี ธาดา (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี และงานวิจัยของ กิตติศัพท์ ไชยทอง (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการศึกษาดูงาน และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการชมรมที่เป็นทีมงานที่พร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภูตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และหน่วยงานที่สังกัดโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู มีปัญหาในการจัดการศึกษาใกล้เคียงกันไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเช่นครูขาดจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพียง ซึ่งสาเหตุเกิดจากความไม่พร้อมด้านครู อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน ศูนย์การศึกษาไม่พอ พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษารัตน์ สาบา (2557, หน้า 134) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดยะลา ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของสุนัน ชันทะสิทธิ์ (2552, หน้า 79) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย โดยพบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของทงศักดิ์ ปกโคพานัง (2557, หน้า 352) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกด้า อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม โดยพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอาชีพ ตำแหน่งและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกด้า อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และงานวิจัยของ สุดารัตน์ สอดเสน (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยพบว่าทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยสรุปแนวทางในประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศึกษา พบว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง และศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา 2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างห้องเรียนและห้องกิจกรรมให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น จัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอหลากหลายได้มาตรฐานและปลอดภัยให้กับเด็ก 3) ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร ควรจัดบริการให้ความรู้ ความเข้าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องจิตวิทยาเด็กปฐมวัยและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กทุกคนในสถานะต่าง ๆ กันอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ควรส่งเสริม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมเมื่อในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายหรือคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการไปศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี ธาดา (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานีว่า ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการจัดอบรม/ศึกษาดูงานให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการประเมินภายนอก การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ด้านบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดบุคลากรที่รับผิดชอบตำแหน่งภารโรง และยามรักษาความปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดแคลนสื่อที่ทันสมัย ควรสนับสนุนงานวิจัยและการผลิตสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเชิญวิทยากรภายนอกในชุมชนมาให้ความรู้เพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น ทุกภาคส่วนควรให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการจัดประชุมทางวิชาการและปฏิบัติการร่วมกันในระดับตำบล อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในระดับตำบลและอำเภออย่างต่อเนื่อง งานวิจัยของ ปวันรัตน์ สุขเนตร (2558, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคณะกรรมการในการทำงานแต่ละด้านอย่างมีระบบ 2) ด้านบุคลากร ให้มีการพัฒนาตนเองของบุคลากร และการสรรหาบุคคลอย่างเป็นธรรม 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ให้มีมาตรการดำเนินงานด้านความปลอดภัย และมีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จัดให้มีการประเมินคุณภาพเด็กจากสภาพจริง และจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การให้คำแนะนำ รวมถึงการเข้าไปร่วมกิจกรรมกับชุมชนด้วย และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีระบบ รวมทั้งดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายด้วย งานวิจัยของ ศิริจรรยา เชื้อปิง (2558, บทคัดย่อ) ที่ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเมืองยาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง คือ ควรชี้แจงบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น คณะผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง คณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดียิ่งขึ้น ทั้งงบประมาณ การพัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานต้นสังกัด การสร้างเครือข่ายระหว่างครู ผู้ดูแลเด็กเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอและยั่งยืน งานวิจัยของ ทองสา คำสุเรศ (2557, บทคัดย่อ) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กกว่า 1) ควรจัดตั้งเวทีประชาคมนำเสนอข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสภาท้องถิ่น 2) ควรสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองและชุมชน 3) สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอกับจำนวนเด็ก 4) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ และตอบสนองความสนใจและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน 5) ควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ 6) ควรพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และงานวิจัยของ ชาญิธิชา ใต้อุดม (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ให้แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ว่า 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดอบรมพัฒนาและสร้างองค์ความรู้กับครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มภายในศูนย์เด็กเล็ก มีการแบ่งหน้าที่ให้รับผิดชอบในส่วนตำแหน่งที่ขาดตามความถนัดของแต่ละบุคคลที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพด้านการดูแลเด็กนักเรียนตามความถนัดของแต่ละบุคคลที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพด้านการดูแลเด็กนักเรียน 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ จัดสร้างห้องส้วม และเปลี่ยนสุขภัณฑ์ให้เหมาะสม 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ควรพัฒนาด้านการเรียนการสอนและการจัดทำหลักสูตรแบบองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน ควรจัดประชาสัมพันธ์และเข้าร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็กนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางนำมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ และ 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรจัดอบรมและพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเพื่อนำข้อมูลและแนวทางมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรจะนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นน้อยลงและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ควรมีการจัดอบรม/ศึกษาดูงานให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการประเมินภายนอกและการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ของการประเมินภายนอก มีความพร้อมรองรับการประเมิน และควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอมีความรวดเร็วยิ่งขึ้นโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

1.3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัยโดยการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย มีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน จัดให้มีห้องน้ำห้องสุขาเพียงพอ สะอาดถูกสุขอนามัยและปลอดภัย

1.4 ควรจัดตั้งงบประมาณในการจัดหาสื่ออย่างหลากหลายทันสมัยและเหมาะสม หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนด้านงานวิจัยและการผลิตสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศการศึกษาช่วยเหลือแนะนำอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบ มีการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัยเพื่อจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินคุณภาพภายใน

1.5 ควรเชิญวิทยากรภายนอกในชุมชนมาให้ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นทุกภาคส่วน ควรให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สิน การระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนา งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งบประมาณ งานบุคลากร และความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การพบปะเพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การให้คำแนะนำปรึกษาในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าเดิม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมกับชุมชน ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรมีการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2548). คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กิตติศัพท์ ไจทน. (2555). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงราย: สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ทงศักดิ์ ปักโคทานัง. (2557). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกตา อำเภอแกตา จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการเมืองการปกครอง, 4(2), 352-366.
- ทงสา คำสุเรศ. (2557). การศึกษาผลสำเร็จการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลในจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
- ธัญธิชา ใต้อุดม. (2556). การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม.
- เบญจวรรณ ศรศรี. (2556). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปวันรัตน์ สุขเนตร. (2558). แนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. 19 สิงหาคม 2542
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546. (2546). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก 22 ธันวาคม 2546.
- รัชณี ธาดา. (2555). การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, 134(ตอนที่ 40 ก), 6 เมษายน 2560.
- วาสนี สารบรรณ. (2555). การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริจรยา เชื้อปิง. (2558). การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเมืองยาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สุดารัตน์ สอดเสน. (2556). ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุดารัตน์ อึ้งสกุล. (2551). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุนัน ชันทะสิทธิ์. (2552). การศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. ปริญญาานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid395>. 1 ตุลาคม 2560
- อุษารัตน์ สาขา. (2557). สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.